

В СЕ СВІТ

К 0176

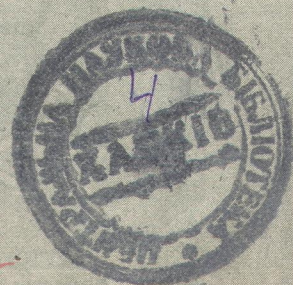
1937

С.Р.С.Р.

АРКІВ-СЕВАСТОПІЛЬ

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

16

КУМЫСОЛЕЧЕНИЕ

Сухой, чистый, ароматический воздух Юго-восточной России. Длительное солнечное лечение.

Усиленная потеря жидкости тканями, жажда, обильное введение легко усвояемого, питательного и живительного (витамины), слегка опьяняющего напитка, возбуждающего аппетит—кумыса.

ШАФРАНОВСКИЙ РАЙОН
ОРЕНБУРГСКИЙ РАЙОН
„СТЕПНОЙ МАЯ“
„КРАСНАЯ ПОЛЯНА“
„ДЖАПЕТОВКА“

КУМЫСОЛЕЧЕНИЕ

закаливает и укрепляет организм, увеличивает защитную силу его—от заболеваний, создает успокоение нервной системы и прибавляет в весе.

КУМЫСОЛЕЧЕНИЕМ

следует пользоваться больным с бугорчаткой легких, а также больным, у которых: поверхностные и небольшие туберкулезные поражения гортани, особенно подгортанника. Серьезные плевриты после прекращения нарастания выпота при снижении температуры. Туберкулезные: лимфадениты периферических желез, трахее-бронхадениты, поражения кожи, исключая волчанку.

ДЛЯ ЛИЦ ПЕРВОЙ КАТЕГОРИИ на МЕСЯЦ ШАФРАНОВО 138 р., ВТОРОЙ КАТЕГОРИИ—156 р. НА ОСТАЛЬНЫХ КУРОРТАХ—130 р. 20 к.; ПЕРВОЙ КАТЕГОРИИ—ВТОРОЙ КАТЕГОРИИ—150 руб.

Места продаются в Укркурупре (Горяиновский пер. № 4) и в Курбюро: Киев, Полтава, Коростень, Винница—Украинкрест, Сталино, Артемовск, Мариуполь, Запорожье—Окрздрав.

№ 16
21-го квітня
1929 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

РАДЯНСЬКІ КУРОРТИ

Л. Туркельтауб

КУРОРТНЕ лікування найефективніше лікування, що його знає сучасна медицина.

Багаточисленні захворювання, що або цілком не піддаються лікуванню або виліковуються повільно й не до кінця звичайними методами медичної терапії, блискуче виліковуються на курортах, де за основний лікувальний фактор правлять природні цілющі сили. Природа чудово розкидала свої цілющі багатства по українських державних курортах, які щороку використовуються в інтересах хорошого організму десятків тисяч трудящих,—будівників свого соціалістичного господарства.

Радянська влада — єдина в світі влада, що перетворила курорти в міцні ремонтні майстерні здоров'я трудящих. Десятки тисяч трудящих, які щороку проходять через українські курорти, відновляють своє здоров'я, бадьорими й відновленими повертаються на фабрики, заводи, до плуга, до своєї соціалістичної праці. Найстійкіші й найтриваліші наслідки дає курортне лікування. Ось через що курортне лікування в системі заходів оздоровлення трудящих займає одно з перших місць, ось чому з боку трудящих є такий попит на санаторно-курортне лікування. В основній своїй масі десятки тисяч хворих по українських курортах і сотні тисяч хворих по всіх курортах СРСР посилаються на курорти нашими страховими, професійними, партійними, господарськими та іншими організаціями безплатно.

Безплатної санаторно-курортної допомоги не знають трудящі жодної держави в світі. Але теперішнє економічне становище виключає можливість безплатної послуги на курорти всіх трудящих за рахунок радянської держави. При наших обмежених можливостях, через це, в першу чергу посилаються на курорти робітники від варстату, а з них ті, що за короткий термін свого перебування можуть цілком відновити своє здоров'я.

Але радянська влада робить все, щоб полегчити трудящим здобути санаторно-курортну допомогу.

Установлення підгових цін на санаторно-курортне лікування, кредитування і т. ін.—заходи, що дозволяють робітничій класі, трудящим дістати санаторно-курортне лікування.

І за найкраще свідчення матеріального становища трудящих, що чим раз, то все більше та більше поліпшується, як пря-

всього нашого соціалістичного господарства, за найкраще свідчення величезного культурного зросту робітничо-селянських мас править щорічно збільшуване число хворих, що їдуть за свій рахунок на курорти, для яких курорти не тільки один з найбільш кваліфікованих метод лікування, але й спосіб задоволення запитань культурного відпочинку, що зростають.

Поруч із цією санаторно-курортною допомогою робітникам і найбіднішому селянству щороку збільшується курортна допомога з боку радянської держави. Селянство страждає з певних захворювань, що є наслідком специфічних особливостей сільського побуту, при яких курортне лікування дає виключні наслідки.

Українські курорти збагатились нещодавно побудованим і відкритим в сезоні 1928 р. в Одесі на курорті „Пролетарське Здоров'я“ (колишній Хаджибей) блискучим санаторієм ім. ВУЦВК'у, в якому вперше перевели і зимове грязеве лікування. Щороку уряд України відпускає значні суми на безплатну санаторно-курортну допомогу селянам, що поруч з коштами сільської кооперації (Вукопспілки, Сільгосподар) дозволяє пропускати не одну тисячу хворих селян та селянок і цим ще більше міцнити єднання з селом. І нарешті, зростає безплатна санаторно-курортна допомога дітям. Жодна країна в світі не знає, такого зросту дитячих курортів, як СРСР, ні в жодній країні нема такої дбайливості про санаторно-курортну допомогу дітям, як в СРСР. Радянська влада кує здорову, міцну зміну будівників комунізму. Повертаючись життєрадісними з курортів, діти робітників та селян несуть в свої сім'ї правдиве свідчення тої величезної дбайливості, тої виключної уваги, якими радвлда обійняла наше дитяче пролетарське населення. І наші українські курорти займають одно з перших місць серед курортів СРСР кількістю дітей, які щороку через них

проходять. Українські державні курорти в системі бальнеологічних курортів СРСР займають перше місце, як найціннішими якостями своїх лікувальних грязів і лиманів, так і кількістю хворих і процедур, що відпускаються. За останні роки українські курорти широко розвиваються і як підсонні курорти. Українська радянська суспільність по за-слузі оцінила свої українські курорти, і цим пояснюється той бурхливий зріст, що виявили вони

На сонячному майдані

(курорти) за останні три роки.

Будування нових санаторіїв, інститутів, величезні кошти на санітарне добровпорядження курортів, кваліфікація всієї санаторно-курортної справи—ось шлях розвитку українських курортів. Радянські курорти не тільки лікувальні установи, де хорий дістає кваліфіковану медичну допомогу. Курорти—школи гігієно-профілактичних та культурних звичок, які хорий мусить перенести в свій побут та життя. Ось через що весь напрямок праці наших українських курортів як і всіх курортів СРСР, тепер набуває особливо важливого значіння. Курорти—одна з найбільш сприятливих ділянок, де справа культурної революції може й мусить дати виключно сприятливі наслідки. Курорти мусять випускати не

Сніданок на свіжому повітрі

тільки зміцнених фізично, але й перевихованих у дусі пролетарської культури і радянської ідеології своїх хорих.

В боротьбі за здоров'я трудящих, за культурного будівника соціалізму, в боротьбі з негативними побутовими звичками проклятого минулого курорти мусять відігравати виключно важливу роль.

Радянська влада бідна, вона не може цілком задовольнити всіх, потрібують санаторно-курортного лікування.

Але з кожним роком міцніє могутність першої в світі пролетарської держави, бурхливо зростає соціалістичне господарство. Попереду велетенські можливості, за яких курортне лікування буде долає кожного трудящого: одним—щоб лікуватися, [другим—щоб відпочивати, бо радянські курорти—курорти для трудящих.

1-а ВСЕУКРАЇНЬСЬКА СЕЛЯНЬСЬКА САНАТОРІЯ ІМ. ВУЦВК В ОДЕСІ

КУРОРТНЕ лікування має особливе значіння для селян. Через свою роботу і життєвий уклад селянство хорувє на такі хвороби, що найкраще лікувати на курортах, особливо грязевими ваннами. Одна з основних селянських хвороб—ревматизм, двіться лікувати лише цілющими грязями, а знайти їх можна на курортах.

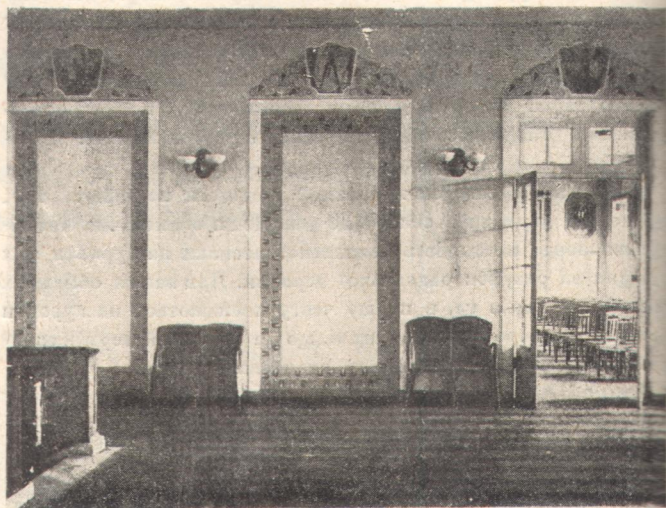
Тисячі бідняків селян що-року з'їздяться до тих цілющих озер коштом радянської держави, і побувавши там півтора місяця вертаються назад, вилікувані і працездатні.

В 1927 році український уряд постановив збудувати на одному з краєвих українських курортів в Одесі, на курорті ім. Пролетарської Революції (Хаджибеївський лиман) першу всеукраїнську селянську санаторію ім. ВУЦВК, присвячену десятиріччю Жовтня. В червні 1928 року санаторія вперше прийняла 150 хорих селян з усіх кінців Радянської України.

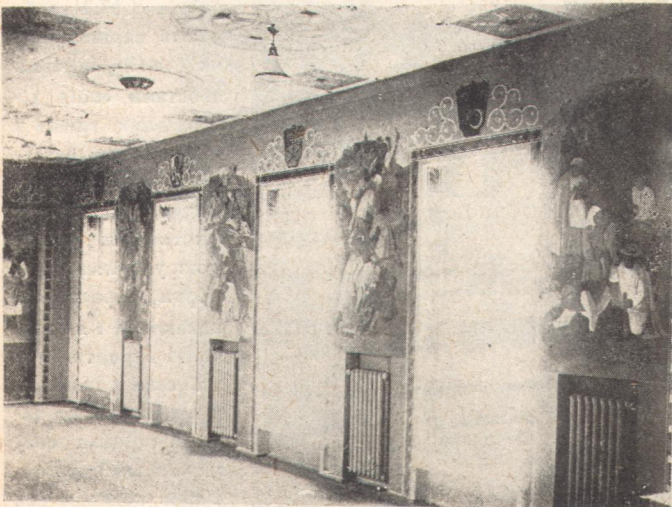
Треба віддати належне будівникам всеукраїнської селянської лікарні:

Величний будинок, збудований за останнім словом техніки, являє собою справжній палац для селян. Багато повітря й світла, великі палати для хорих, величезні залі для їдальні—

все тут нагадує за здоров'я, за гігієну. При санаторії організовано широку медичну допомогу—електро-кабінет, лабораторія то-що. Щоб можна було використати зимову пору, при сана-

Фойє

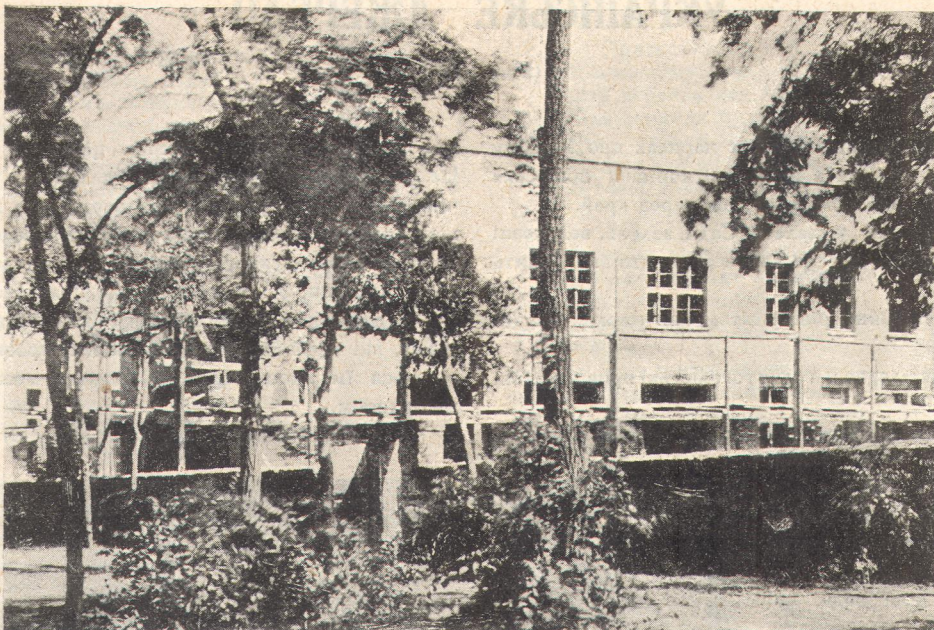
Зал

торії побудовано першу зимову грязелікарню і цієї зими 400 хорих бідняків-селян використали неробочий час для зміцнення свого здоров'я.

Зваживши те, що в селянській санаторії хорі повинні дістати не лише лікування, а й культурне виховання, звернено особливу увагу на те, щоб поставити культурно-освітню роботу, пристосовану до особливих потреб селянства. Величезний клуб, кімнати для відпочинку, бібліотека й ігри—усе це мають хорі в своєму розпорядженні. Стіни, стелі в клубі і кімнатах для відпочинку прикрашено малюнками краєвих художників, картинами, що говорять про індустріалізацію країни, про колективне господарство і великі завдання, що стоять перед радянською країною. Усе це справляє велике враження. На дозвіллі хорим читають лекції з усіх питань політичного характеру, з питань сільського господарства і кооперації. Селянська санаторія—це та школа, де хорі, лікуючись, використовують своє дозвілля для політичного і загального розвитку

вони наочно переконуються, що це радянська мода. Перша всеукраїнська санаторія ВУЦВК об'єднує робітників-селян усієї країни. Це дійсна найкраща радянської моди з селянством.

Ще не встигла радянська лікарня закінчити свій зимовий сезон, а вже починає готуватися до літа, щоб прийняти у себе своїх літніх пацієнтів. По всіх районах розпочато вже добір лікарів. Цього року туди поїхати на лікування селянського літнього. Найкраща, ніколи й не була курорта, бід-

Будинок санаторія

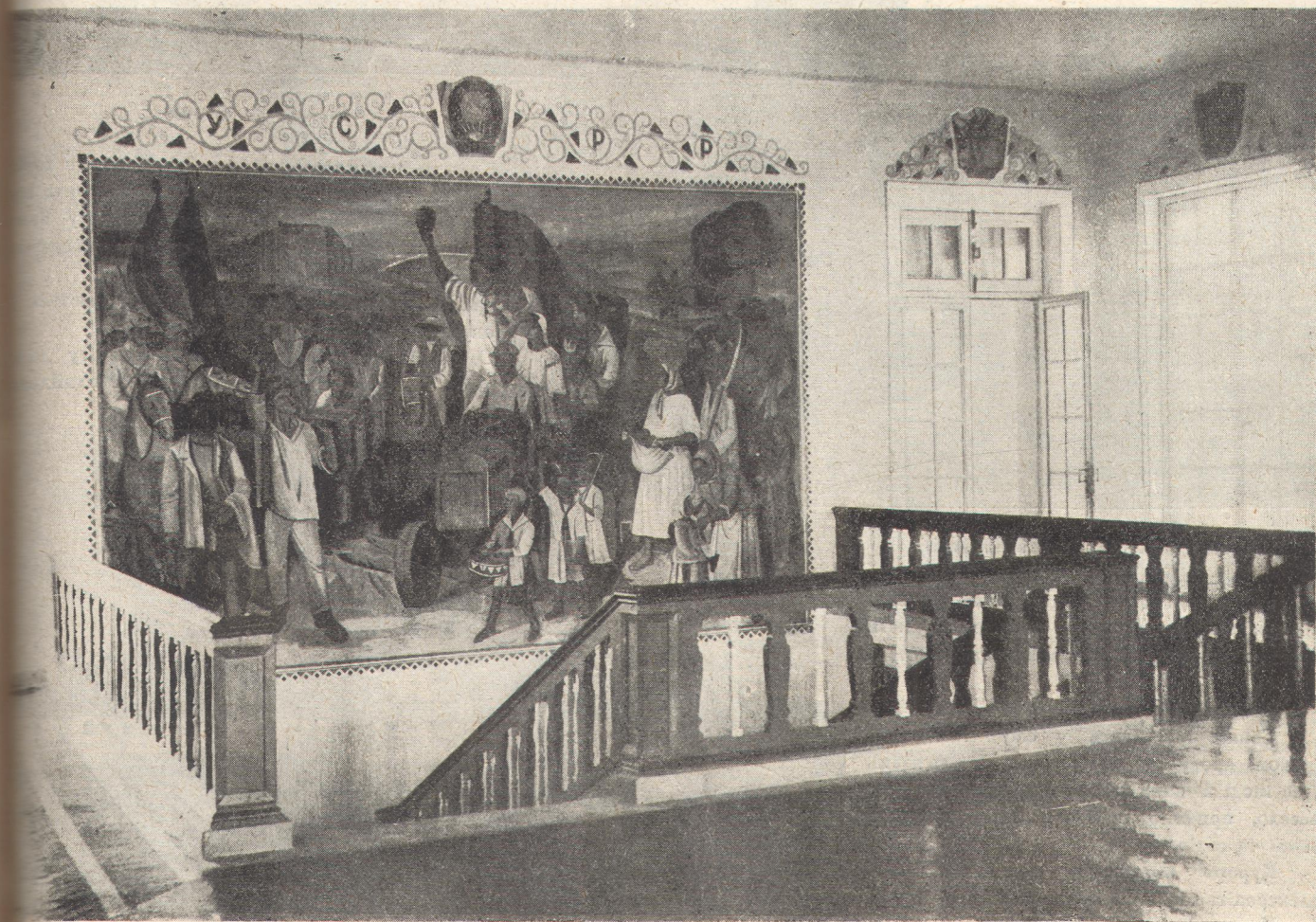
няк, що й не мріяв про курорт—дістануть змогу лікуватися безплатно в ВУЦВК'івській санаторії.

Ще й року нема, як існує ця санаторія а вже слава про неї розійшлась далеко по селах і хуторах радянської України.

16-го травня відкривається літній сезон на курортах. З усіх кінців України з'їдуться нові групи хворих селян у свою селянську санаторію, звідки через півтора місяця вернуться додому здорові тілом і духом.

І. Коркляківський

НА НАШІЙ ОБКЛАДИНЦІ ФОТО „РАТАУ“—РОБІТНИЦЯ, ЩО ВІД'ЇЗДЖАЄ ДО КУРОРТУ З КНИЖКОЮ-ПУТЬОВКОЮ

Східці

УКРАЇНСЬКЕ ДЖЕРЕЛО

(Миргород)

ВІДОМИЙ географ Овчиників у своїх нарисах про Україну називає Миргород „одним з найсимпатичніших повітових міст“. І насправді—„симпатії“ багатько, аж через край.

Біленькі хатинки тануть у зелені. Сади, зелень, величезні майдани, широченні вулиці—все це дивує того, хто потрапить сюди уперше.

Підсоння занадто спокійне, рівне, літсьм—не жарко, дощів не багато.

Тиша навкруги ледве-ледве нагадує гоголівські провінційальні повітові міста.

Але, тільки не влітку. Влітку тут цілий натовп народу. „Гоголівську“ тишу ледве видко, ніщо не нагадує її.

Майже все корінне населення—селяни, вони займаються сільським господарством.

Не дивно, що всі нові люди, що приїждять сюди—трохи відокремлюються від селян. Інший одяг, іноді люди в окулярах.

Але це тільки у перші дні.

Вже на другий день міський одяг заховано в чемодани. Вже вони приймають „естественное“ обличчя.

— Геть важкий одяг! Досить фасону! Дайош раціональний, простий костюм!

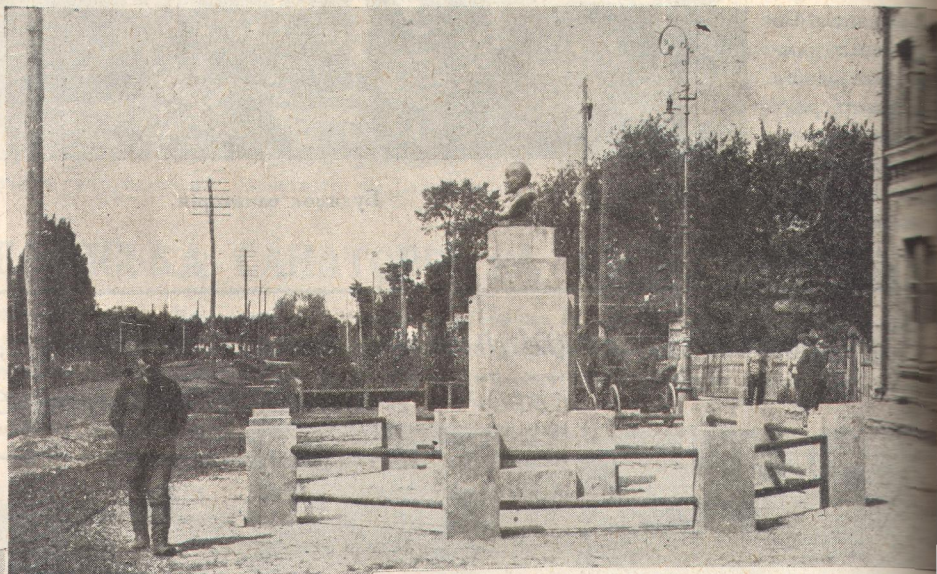
Вони, хорі, що приїждять на курорт, ідуть на базар, купують собі городину і садовину; вживають у

дня вибрикує 30.000 літрів цілющої радіоактивної. Це Гоголівське мінеральне джерело—має величезне значіння для курорту. Своїм складом вода відноситься до ших вод і наближається до вод Баден-Бадена, Содена, Ашпелунга.

І цей величезного значіння курорт знаходиться у серці України, 3 години їзди від Полтави.

Український Аахен притягує до себе що-року тисячі хорих, які приїждять сюди з початку трошки здивовані. Багато віриться їм якомсь, що на Україні може бути щось незвичайне, закордоном.

Але поп'ють отієї водички й змінюють свій погляд.

Гоголівська вулиця

Місце відомої гоголівської калюжі

страву як мога більше оцих самих садовин, відмовляючися від м'яса, мимоволі стають вегетаріанцями й тим самим набираються здоров'я.

Це—амбулаторні хворі.

Санаторні—їдять у своїй їдальні й, цілком зрозуміло, з ринком не зв'язані. Але іноді й вони приходять сюди, бо дуже весело, приємно на базарі. Несе пахощами землі та садів.

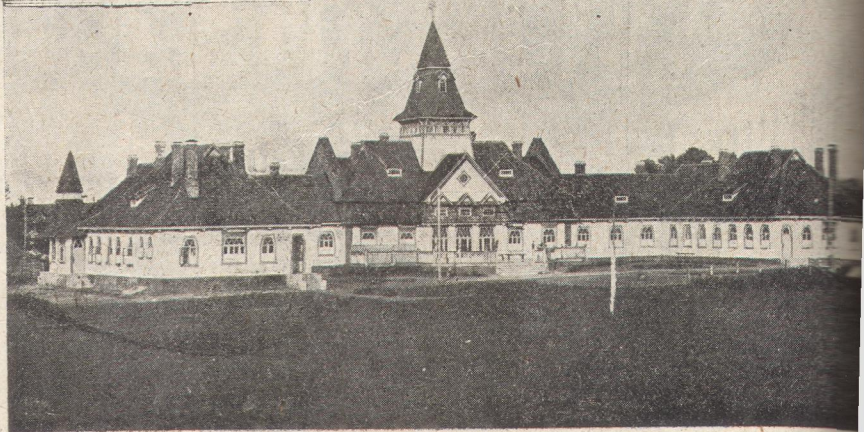
Курорт Миргороду—це водолікарня, електролікарня, помешкання для хворих.

У центрі міста знаходиться скважина, глибиною 316 сажнів. З цього джерела що-

Коло цього джерела цілими днями натовп хворих. Щоб зменшити черги—на сезон 1929 р. відкрито нову скважину. Та й взагалі по всьому курорту багато нових устаткувань, нові апарати, окрема для дітей ванна, які готуються з торфу.

Цього роду ванни (торф'яні) відпускаються кордоном—у Карлсбаді, Нейддорфі та інш.

Оце наближення Миргородського курорту до кордонних говорить саме за себе. Михайло

Миргородський курорт

Кожен сонце прийма по своєму
І весні по своєму радий
— Буду мріять пахучими хвоями
І приймать весняні поради.

Зацвіли кольоровими сукнями
Різнобарвні вітрини крамниць
І трамвай по-інакшому стукає
Зустрічає прихід весни.

На панелях проліски в кошиках
Так покірно від сонця в'януть...
Але хто подума про осінь,
Про порошу, сніг і тумани...

Нині лікар казав про легені,
Про якісь недоледи в аорті—
Буду мріять про щастя маленьке
І ласкаві дні на курорті

— Пригадалось:
В минулому році—
Біла веранда над морем.—
Біла веранда над морем
Ніч і рулади Шопена
Й снів мовчазний санаторій
В сяві ночі зелений.

* * *

За зиму серце стомилось
За зиму нерви—напружено
І вимагає спочинку
Весь організм дружньо
Скоро—
над морем зеленим
Відгуки різних мов,
Скоро я серце й легені
Здам на поправку в ремонт.

НОВИЙ ВИД ВОДЯНОГО СПОРТУ

Фото А. Борисова

Цей новий вид водяного спорту винайдено всього кілька років тому й він користується з значного успіху серед численних його прихильників. Прилад до правди складає три балони з повітрям, що підтримують на водяній поверхні пловця. Пловцєві надто зручно відпочивати на воді, розкинувшись на цьому приладі. Отже, не треба вчитися плавби, кожен відпочивальник у морському курорті, або в будинковій відпочинку, де є річка або озеро, може плавати без усякого ризику потопитися. Досвід трьох відпочивальниць, що як бачимо з фота, вельми задоволені з цього приладу—конче повинні перейняти всі ті, хто їдучи відпочивати—боїться плавати й тільки здаля позирає на морські й водяні простори

Слав'янське. Курзал

СЛАВ'ЯНСЬКІ СОЛЕНІ ОЗЕРА

1920 рік. Громадянська війна. За кілька верстов від Слав'янського, в Святогорському лісі орудує Махно. Село Маячне зайняли бандити. Банди шкутильгають по всіх усядах.

На станції Рапная, що на самому курорті, стоїть радянський броневик.

Під його охороною—робітники й службовці лікуються на курорті.

Набираються сил, рани загоєні—й тоді далеко одкидують бандитів різних кольорів. Країна вільна. А разом з цим—радянські курорти починають розгортати свої цехи для ремонтування народнього здоров'я.

Вкупі з іншими й слав'янський курорт.

До революції його дуже слабо розвивали. Рідко хто з буржуазії лікувався тут. Дрібні фабриканти, дехто з власників шахт. Більшість їх їхала за кордон, перекидаючи туди багато золота.

Тільки з років Революції Слав'янське, що стало радянським курортом, швидко розгортає будівництво, роблячи

Купальня

курорт доступним для широких кол трудящих.

Що-сезону можна бачити нові санаторії, лікувальні установи.

Курорт займає територію понад 600 десятин, на якій розкидано озера—Сліпне, Ріпное, Вейсове. На березі Ріпного озера розкинувся старий парк, зі східного боку переходить сосновий бір.

Проти старого парку ходиться, так званий, Гресерський парк, навкруги якого ходяться санаторії та дачі.

Прекрасна місцевість охоплює людину. Прекрасні види допомагають лікувати. Алеї з парку ведуть у сосновий бір, головна алея виходить до озера. Весь курорт потопав у зелені. Навкруги нього, одразу за бором, до сходу розкинувся поле, степ.

Вдале сполучення в Слав'янському соснового бору, парку, зелені й лікувальних озер, чисте повітря степу та поля—все це дає курортові особливі цінності й допомагає лікувати хворих на різні хвороби.

Слав'янське лежить на головних магістралях Підведених і Північно-Донецьких шляхів і потяги, що їдуть на Кавказ, зупиняються на станції Слав'янське.

Від Харкова до Слав'янського—6 годин потягом.

На Слав'янському курорті щодня пропускають 600 хворих—у грязелікарні. Величезна кількість хворих проходить „Ропное зданіє“, яке збудовано за принципом повного обслуговування хворих різними апаратами.

Електролікування проводиться у добре устаткованому кабінеті. Проводиться тут також і світло-лікування. Для цього використовують гірне сонце—себ-то кварцеві лампи Баха, лампи Йовіонека, Ляндекера, ванни загальні, місцеві то-що.

Рентгенівський кабінет, інгаляторій, масажний кабінет—щодня про-

Курзал

ні потреби хворих задовольняються як найкраще, а це збільшує ефект від лікування.

Часто-густо відбуваються екскурсії, катаються на човнах.

Слава курортowa росте. Вона перекинулася далеко за межі не тільки Донбасу, але й України.

Вже зі всього Союзу їдуть сюди хворі, аби вилікувати важкі хвороби свої у лікувальних озерах Слав'янського, відпочити серед його густого зеленого килиму й соснового бору.

Ейде

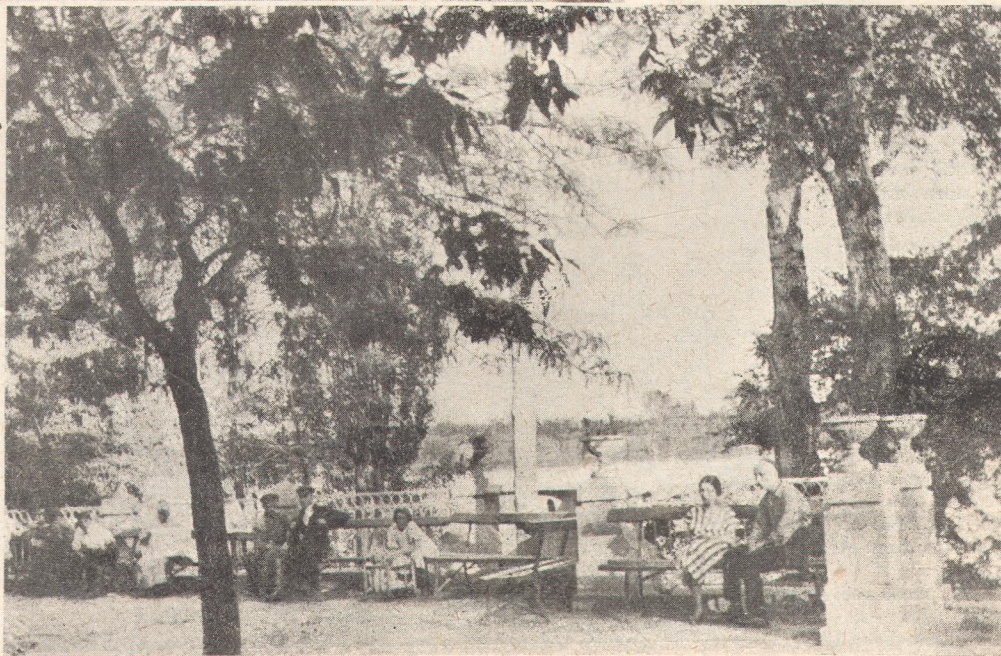
Сліпне озеро. Навантажують лікувальну грязь

пускає кілька сот хворих, які щодня, проходячи через офіс кабінети, набирають сил та здоров'я.

А скільки людей їдуть до купалень, до узбережжя лиманів. Сила силенна їх, хворих, кидається у проміння солоної води, купаються, набираються сил...

Всім санаторіїв, поліклінік, дачі—закликають до себе, магнітом притягують тисячі хворих, особливо з Донбасу, у серці якого й знаходиться курорт.

У сезоні цього року—у курорті курорту гратиме оркестр, а також Харківський Червонозаводський театр. Отже культур-

Балюстрада біля пристані

Бердянський курорт. Новий ванний будинок

ПОДВІЙНЕ ЛІКУВАННЯ

(Бердянське)

БАГАТО часу тому, ще до імперіялістичної війни—за сім верстов від заштатного міста Бердянська—багатії будували собі будинки для власного відпочинку.

Маленьке місто Бердянське нараховувало чимало багатіїв, поміщиків, господарів фабрик, млинів то-що.

Шукаючи місця для відпочинку, вони були незадоволені з узбережжя самого Бердянську.

Вони знайшли собі чудове місце, з прекрасними краєвидами, де море захищено від нрд-остів, де не чути галасу міста, де не видно димарів, де все тихо, тихо й прекрасно.

Це місце—де зараз Бердянський Держкурорт.

Тільки замість купки багатіїв зараз тисячі трудящих.

Там, де було добре одиницям, стало ліпше тисячам. По барських будинках, на барському пляжі відпочивають пролетарі. Молодий курорт (з 1911 р.)—крок за кроком ступає вперед і далі міцнішає, будується новими будинками, новими лікувальними установами. Він робить все для того, щоб охопити як мога ширші кола робітників.

І солені озера, з їх цілющою грязюкою й величезний, прекрасний пляж на 19 верств—все це йде на користь трудящим.

Особливістю Бердянського курорту треба визнати те, що він дає подвійне лікування, коли не потрібне.

Перш за все, крім моря—маємо величезний степ. Повітря степу і моря, пів-

денне сонце, виноград—таке чудове з'єднання робить з Бердянська—курорт надзвичайно високої цілющої якості. Кількість соняшних днів тут величезна, інсоляція дуже велика, проміниста енергія дуже сильна. Жарке літо холодає від морських бризів—вітрів, які несуть солеві частини з моря.

Дякуючи цьому в Бердянську спеку південного сонця ніхто не переносить дуже легко, легше ніж на інших курортах.

Коли іноді й подув нрд-ост, це відбивається дуже хворих. Нрд-ост тренірує здоров'я, загартовує організм.

Ці цілющі якості дають можливість провадити тут грязелікування хворим, яким потрібна не тільки грязюка, але й морське та степове підсоння.

На Бердянському курорті немає зовсім пилюки, повітря наповнено пахощами. Це тихий курорт, де маємо всі умови для спокійного перебування хворих. Тут не чути ані морського шуму, ані гарматного гурлу—й це зовсім не пече нерви хворих.

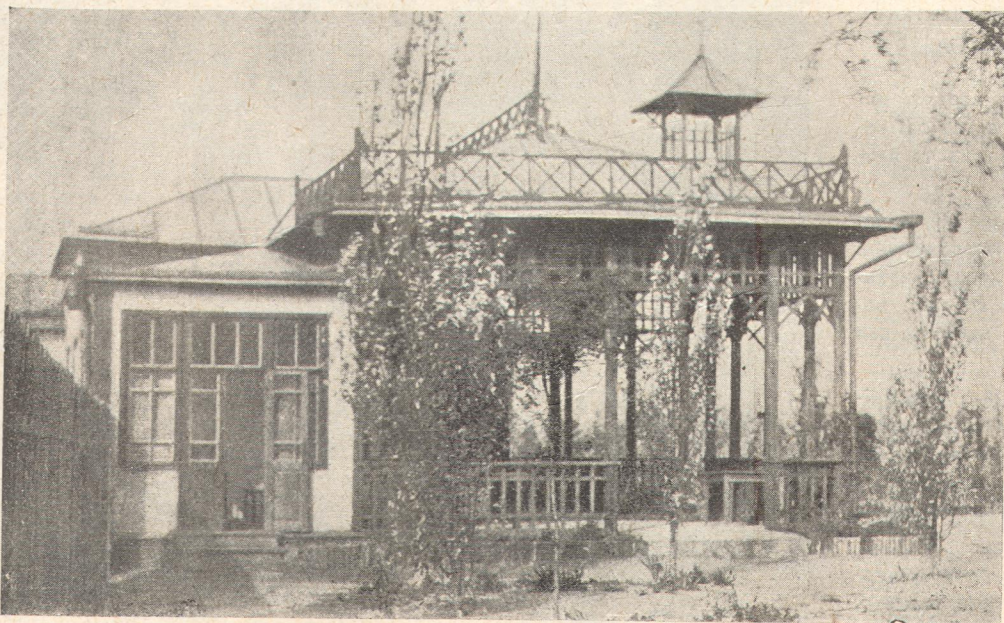
Так спокійно, спокійно! Іноді в цьому курорті дивується: це так?

А тому, ніхто нікому не заважає чивати.

Зранку обіду всі в няті.

Ванні зовні, ропні, ніжні, морські, зробити аналіз, перевірити здоров'я, їжа, а на обід.

Після ду—мертва дина—час починку. Ва

Курортна їдальня

...лять. Тільки лікарі та службовці курорту підраховують—як підремонтував своє здоров'я.

Через годину—знову на беріг, до моря. * *

А з вечора—гри, розваги. Читання газет, журналів, книжок. З вечора клубна робота. Тут лікарі читають лекції—як треба продовжувати лікування себе вдома...

Тут грає духово оркестра, театр ставить спектаклі.

Іноді хворі їдуть новим поїздом на нових автобусах—до міста, на екскурсії.

У місто—Бердянське щодня приїждять нові хворі. Їдуть вони з Москви через Харків прямим сполученням потягом; з Ростова—пароплавною, з Маріуполю—автобусом. А вночі всі повертаються до себе у санаторії, у дачі й лягають на ліжко.

На вулиці ж, туди далі, де море—іноді тихо котить воно свої хвилі, іноді несе розбурхані, кипучі і грізні хвилі, кидаючи на берег сивопінні бризки.

* * *

Не будемо курортними патріотами.

Все ж бердянське море не гірше ніж море південного узбережжя Криму біля Ялти, Гурзуфа і т. д.

Таке ж спокійне і таке бурхливе...

На бульварах квітнуть мімози, як і в Криму, повітря спо-

Нова крамниця працює повним ходом

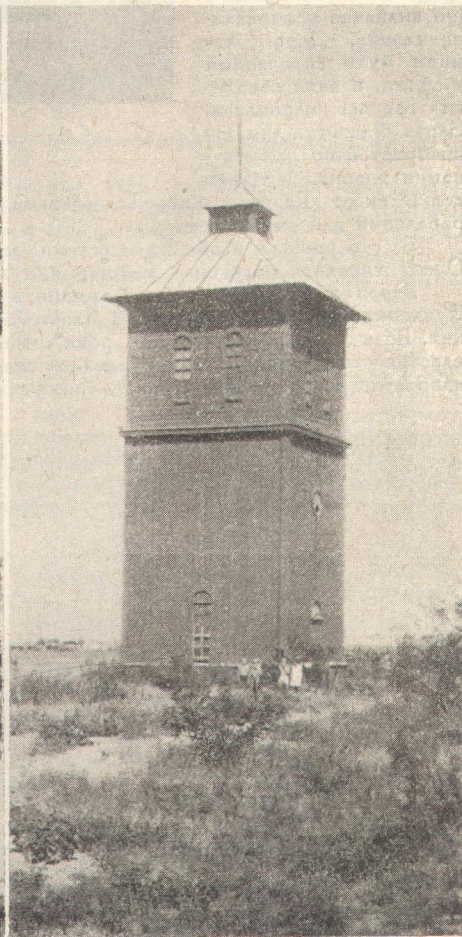
Традиція річ регресивна! З давен-давна в нас прийнято вважати Крим, зокрема Ялту, Симеїз, Гурзуф, Кавказ—зі своїми Сочами, Гаграми, Маїстами—першорядними, невід'ємними атрибутами лікувального сезону.

А даремно! Такою ж мірою, як що й не краще, можуть лікувати наші республіканські курорти зі своїми міррадами, Соснівками, березівськими мінеральними водами і Бердянськими.

Так отож не будьмо ретроградними курорто-патріотами! Цінуймо наші власні цілющі місця!

А серед них Бердянське займає одне із перших місць.

М. Димний

Зверху—будинок санаторія, внизу—грозелікарня, праворуч—водонапорна вежа

ДО ВІДОМУ АВТОРІВ ТА ФОТО-КОРЕСПОНДЕНТІВ

Неприйнятні до друку літературні матеріали редакцією не повертаються.

Що ж до фотів, то редакція їх повертає лише в тому разі, коли для повороту прикладено поштову марку.

Редакція.

ПРИЧОРНОМОРСЬКІ ЛИМАНИ

(О д е с а)

МОВА йде про славетні одеські лимани. Одеські лимани займають одно з перших місць серед „грязевих“ курортів. Славу про одеські лимани, які лікують різноманітні хвороби, особливо ревматизм, було поширено значно раніш, ніж медична наука почала використовувати лимани.

Але більш, ніж сто років тому, лиманами почали цікавитися лікарі. У 1829 р. французький лікар Генітес випустив книжечку про лимани Одеси. З цього моменту починають будувати лікувальні установи, з цього часу почалася регулярна медичинська робота.

Таким чином, власне кажучи, в цьому році треба вважати, що одеські лимани мають право святкувати свій сторічний ювілей.

В Одесі вісім лиманів: Куяльницький, Хаджибейський, Сухий лиман, Великий Аджаликський, Малий Аджаликський, Тиангульський, Березанський і Тузовський.

Саме слово „лиман“ бере свій початок від грецького слова „лімен“, що визначає в перекладі—гавань. Деякі лимани були справжніми місцями, в яких ховалися грецькі пароплави. Зараз більшість лиманів використано для лікування хворих. І тільки деякі, як от Березанський, Тузовський, — використовуються рибалками для рибальства.

За сто років, а особливо за останні десять років—курорти Одеси з'явилися могутніми майстернями народного здоров'я.

Зараз за найбільше відомі лимани в Одесі треба вважати Куяльницький, Хаджибейський і Клейн-Лібентальський чи Сухий. Вода лиманів, так звана „ропа“, має багато лікувальних властивостей. Вона має велику кількість солей (хлористий натрій, хлористий калій, магній, кальцій, бромисті солі то-що).

Крім ропи лікувальне значіння лиманів залежить від вальної „грязі“, яка знаходиться на дні лиманів. Багато йонів пудів лежить на дні її лиманів.

Крім „грязі“ та „ропи“ для лікування хворих у Одесі використовують море з морським купанням та пекуче пісок сонце для соляного лікування.

Проїдемося по курортах, читачу!

Сядьмо на трамвай на потяг. Через хвилину ми з вами Куяльницькому курорту. Ціла низка санаторіальних дач розкидана вздовж лиману. В центрі цього півкола знаходиться велетенська грація, поділінік, то-що. Тут також є бульвар, парк, якому влаштовано. У трьох хвилинах їхати трамваем, морем, прекрасним пляжем.

На цьому курорті маємо: грязелікарню, пропуская що-дня процедури грязевих і гідропатичний відділ, електро і світло-лікувальний кабінет, рентгенський кабінет, де водять крім знімків кування рентгенопичне то-що.

Далі маємо такий кабінет функціональної діагностики, який вляє розмір легенів, в'яне тиснення. І клініка у помешканні.

курзалу—лікує амбулаторних хворих. Зараз до сезону 1939 відкрито новий санаторій ім. т. Кагановича. Проведено у році також каналізацію.

Взагалі курортне управління, за допомогою та вказівки Укркурупра, провело величезну ремонтну роботу по всіх курортах Одеси.

При Лермонтовському курорті збудовано новий фізіотерапевтичний інститут, а також нове ванне помешкання. Фізотерапевтичний інститут збудовано за найновішими досягненнями.

Одеса. Лермонтовський інститут

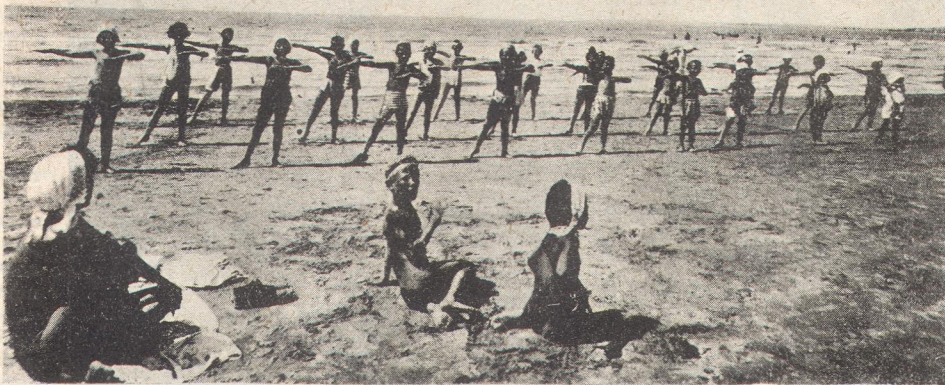

Санаторій ім. тов. Кагановича в Одесі

техніки. Там ми маємо новий інгляторій, апарати для електро і водолікування.

При інституті провадиться робота в справі вивчення наслідків курортного лікування, та ще й самих курортів, для чого запрошено нових відомих професорів.

З минулого року почав існувати перший в СРСР кардіологічний санаторій який провадить лікування хвороб серця штучними ваннами морською водою. Штучні вуглекислі ванни дуже поширені на багатьох курортах західної Європи. Звернуто увагу на Аркадійський курорт ім. Семашка. Збудовано нові водолікарні, нові кабінети з новою апаратурою, збудовано нові будинки для амбу-

Одеса. Дитячий пляж

Курорти готові. Ремонтні майстерні народного здоров'я чекають на хворих.

латорних хворих. Для них також улаштовано дієтичні їдальні за пільгові ціни. До речі—хлібом забезпечено всіх хворих, як санаторних так і амбулаторних.

Всі хворі на ревматизм, на хронічні жіночі хвороби, нервові хвороби, сухоти костей, шлунку—мають можливість за короткий термін вилікуватися й продовжувати свою повсякчасну роботу.

Красуня Одеса до послуг хворих—має музеї, прекрасні садки, готелі, крамниці, їдальні.

Маріульський

ЛІКУВАННЯ КОБИЛЯЧИМ МОЛОКОМ

(Кумисні курорти)

Давність історична

В Іпатівському літопису сказано кілька слів про кумисні курорти.

Це ж жарт. Ось послушайте.

„Коли в 1181 р. князь Ігор Сіверський потрапив у полон до половців, варта половців так перепилися кумису, що міцно заснула і прогавила свого бранця“.

В інших літописах ми знайшли чимало рядків, що присвячені кумисові.

Там, наприклад, написано, як татарський хан Батий частував руського князя Данила Галицького кумисом.

І лише в XVIII віці (1784 р.) шотландський лікар Джон Грів, що служив у руській армії, вперше звернув увагу на цілющість кумису.

Під кінець XVIII віку багато хорих зважувалося на довгі подорожі до башкирських селищ.

Що-року все частіше їдуть хорі лікуватися кумисом.

Але розвиток кумисних курортів проходив якимось безсистемно і мляво. За останні півтора століття років кумис почали підробляти коров'ячим або козячим молоком, степи запущено, курорти не було пристосовано для хорих.

Сучасні курорти

І тільки Радянська влада, охороняючи здоров'я трудящих, змогла присвятити більше уваги кумисолікуванню, висунувши його на одне з перших місць у справі лікування хорих на сухоти.

Наказом здоров'я РСФРР т. Семашко про кумисні курорти писав:

„Характерна особливість радянського курортного багатства—кумисолікування“.

Після цього заклику, на кумисні курорти звернено велику увагу.

Напівзруйновані і запущені будинки колишніх приватних кумисолікарень впорядковано.

Державні кумисолікарні забезпечено радгоспами з луговою і орною землею.

Замість примітивних метод вироблювання кумису почали застосовувати науково-обгрунтовані лабораторні методи чистих культур. В маєтках є свої кобили.

Використовується всі способи лікування: сонделікування, фізкультура, а саме кумисолікування в санаторіях будується зараз на суто наукових підвалинах.

Курорти кумисні розпочинають свою роботу з 15 травня і закінчують у жовтні.

Кумисолікування розкинулося в південно-східних степах СРСР, перш за все в Башкирській, Казакстанській і Туркменській Республіках, в краях Тургайському, Семипалатинському, в західній та східній частині Сибіру і в Далеко-Східному краї.

Державні кумисолікувальні курорти є в Казакстанській Республіці, в районі міста Оренбург, в Башкирській Республіці, в районі Белебеївського кантону і в Акмолінській губернії.

Шафранівський кумисолікувальний район з 5 санаторіями і багатьма дачами, будинками відпочинку, з цілими селами, що промишляють кумисом, Оренбурсько-Бузулукська кумисолікувальна округа з її десятьма дачними місцевостями, Борове—серед гір і озер, кумисолікарні Уральського краю й Середньої Азії,—що раз більше приваблюють до себе хорих з усіх кінців Радянського Союзу,

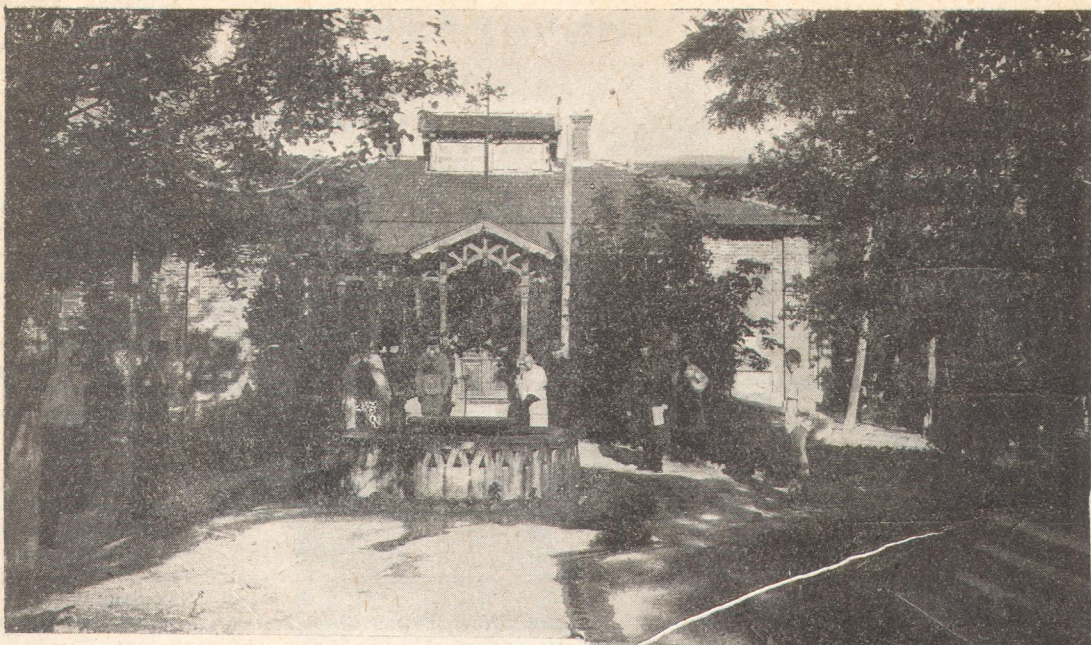
Степова тирса, екзотичні місця, чудові краєвиди, солодкий і міцний кумис—приваблюють до себе хорих, недужих.

Кумис дає здоров'я і силу.

Заклик т. Семашка використовувати ці курорти торкається не тільки мешканців тих країв, але й українців.

Синювато-біле непрозоре кобиляче молоко, в період найбільшого шумування, яке має жири, цукор та білки, яке по суті смачне і приємне питво—треба вживати повсякденно у нашому житті.

І чи не варта було б поширити це питво, давши йому відповідне місце серед всіх радянських питв, як от: нарзан, миррад то-що. Вони—для шлунку, а кумис для легенів.

КУРОРТ „ГОПРИ“

КОЛИ природа хоче висміяти когось, вона дає погане обличчя. А люди... Що вони роблять? Як вони невдало насміхаються.

Курорт „Гопри“—це Гола Пристань.

Чому „Гола“? Чому?

Чи не тому, що навкруги величезні садки, виноградники? Чи не для того, щоб всміхалися над цим люди, які майже через кожну годину приїздить з Херсону на пароплаві?

Люди хочуть бачити голу, общипану, як курку пристань, а тут—на ж тобі... Ну, й надумали—ім'я, от так ім'я! Гола!

Але курорт, доки не змінили „прізвища“ міста—примушений зватися Гопр'івським. Гола Пристань—„Го-при“.

А курорт цікавий. Площа курорту займає понад 100 десятин, з яких під озером—45.

Зовнішній вигляд занадто приємний. Скрізь розкидано квітники, газони, шляхи для прогулянок. Прямо, як у місті. Є навіть й асфальтований шлях!

Головне ж тут—підсоння. Воно таке тут хороше, м'яке, середня температура повітря у травні вдень—14,6°; у липні—19°.

Інсоляція тут дуже міцна, що дає можливість провадити крім грязелікування ще й геліотерапію.

Головне лікування—на курорті Гопри—йде від цілющого озера. Лікувальне озеро відноситься до солено-щолочних джерел. Цим голопристанським озером відокремлюється від інших озер і лиманів.

Коли їдеш курортом, коли знайомишся з його устаткуванням, диви даєшся знову таки.

Бо мимоволі, кожний, хто потрапив сюди уперше, мимоволі уявляє собі—якесь голопристанське становище. Уявляє собі якісь будиночки на кур'ячих лапках, взагалі хворий вигляд санаторіїв.

Але по суті—нічого подібного.

Прямо, як у першосортних курортах. Звичайно—це не Рів'єра, й

не Кавказ, чи Крим. Тут немає устаткування, як на закордонних курортах.

Але Гопри має добре устатковані ванні помешкання, гідропатичний відділ, масажний та електролікувальний кабінети.

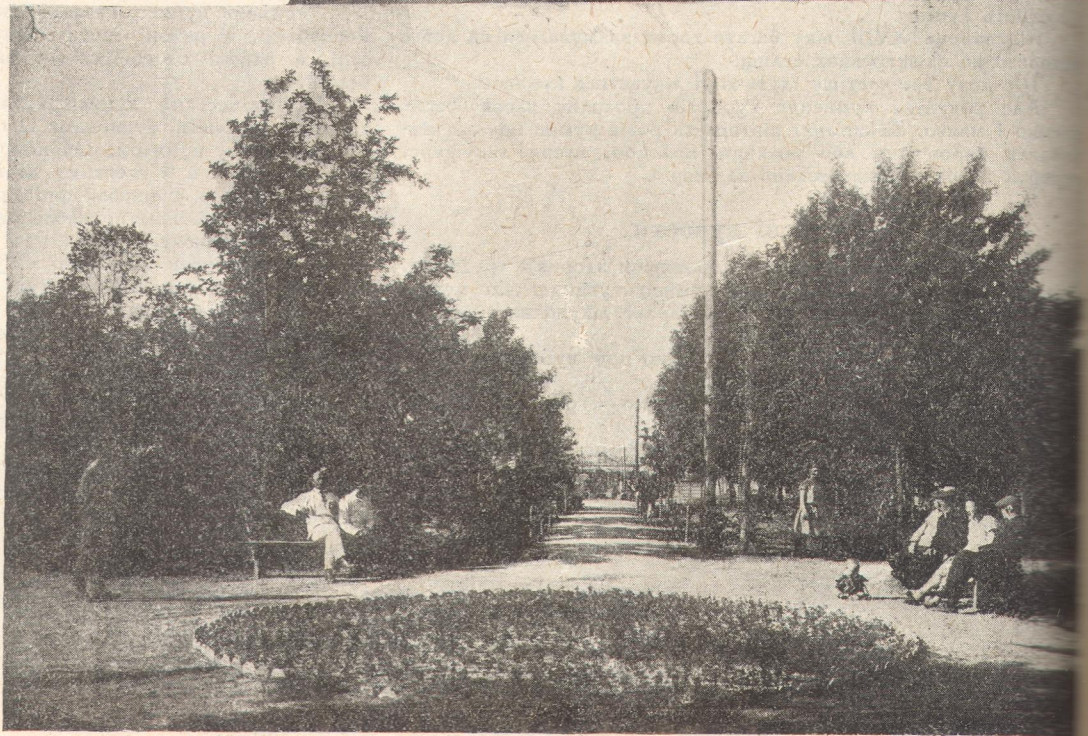
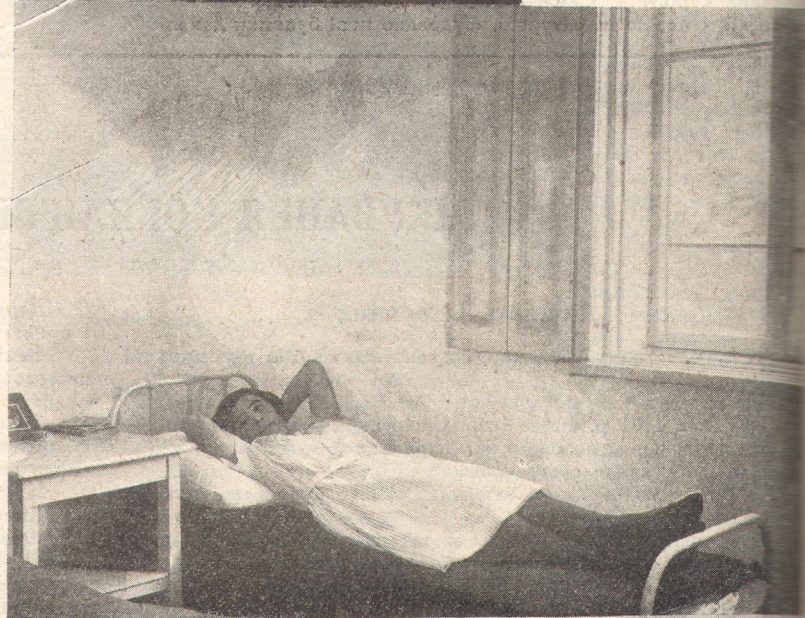
Лікарську допомогу дає поліклініка, в якій працюють кваліфіковані спеціалісти.

Але ви гадаєте, чачу, що це й все?

Ви певні, що курорт обслуговує виключно хворих—амбулаторних. Ви значно помиляєтесь, шановні!

Гопри курорт з сестринством. Що року він відкриває, розгортається.

Зараз, до сезону 1929 року, закінчується перестроювання нових палат, розгортаються лікарні помешкання для ванн то-

Гопри чекає на нових хворих. Гопри чекає, коли придуть люди й засміються над сивими дідами, що дали таке смішне ім'я такому гарному курортові.

Гола Пристань.
Сміх для здоров'я — корисний.

Слава курорту росте і міцнішає.

Щороку приїздять сюди хорі не тільки з Херсону чи Миколаїва.

Сюди приїздять з далеких місць, навіть з донецьких шахт і заводів.

Шахтарі, що працюють під землею й крім задушливого важкого, повітря, крім димних міст цілий рік нічого не бачуть — вони дивуються страшенно:

— Я тут хороше! Як чудово! — мимоволі виривається з їх вуст.

Вони, як і всі хорі, надзвичайно задоволені, бо крім зовнішніх красот, що дають їм велике задоволення — вони набираються сил.

З кожною ванною, з кожним днем перебування на курорті — міцнішає здоров'я, загублене на підземній роботі у шахтарів, по заводах у металістів, у службовців — під час довгої праці на господарському фронті.

Окін

На фоті — голопристанський пляж.

Дмитро Тирса

ВЕСНІЄ ВІТЕР

Весніє вітер і ясна
Привітливій блакить.
Прозоріш обрії.
Лункіш луна!
І в юно-грайливих піснях
Жвавіш
танцюють
молотки.
Мені —
рецепт
виписує весна
на юний спів
і радісне лице
Надходять дні —

Я слухатиму струмків
рекомендований
концерт!..
Тривога матерня землі.
Непевність...
Боязкість...
Але —
Ось-ось задзвонять
журавлі
в супроводі
лелек.
Весніє вітер.
Висне синь
прозора і легка.

Налиті сонцем голоси,
Веселі лиця й над усім
танцює
кузня
в молотках.
Усміхається далина.
Запахло юністю
теплом —
І весна
як мила; як сестра
мені
махає
рукавом.

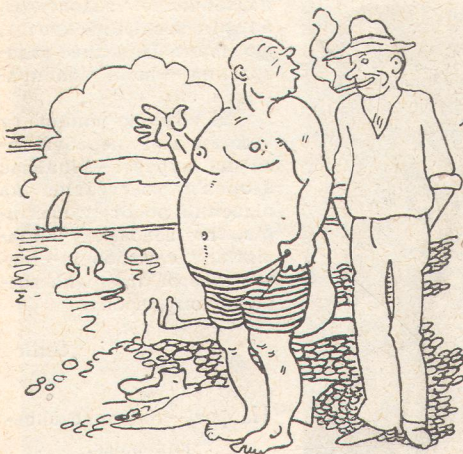
Микола Скуба

ЛЬОДОЛОМ

— Льодолом!..
— Розпочавсь!..
— Льодолом!..
— На Дніпрі!..
— На Дніпрі!..
— На Дніпрі!..
Розкотилося і
загуло-о-о-о-о
вулиць міських
попурі.
І гергоче місто
бадьоро —
машинисто,
а внизу ж...
— Гей, Дніпро, України окрасо! —
І хочеться скочити і
на крижину стать
і плисти
аж до Кічкасу! — Г'ех!
і поплив-би ж
поплив-би ж
аж на пороги Дніпрові!..

... Реве...
Беріг рве...
і хмурить брови..
і плінуть думи:
— За кроком
крок,
а за роком
іде рік
і
залунає
рев
новий
десь на порогах оновлених...
... Гергоче ж місто,
а низу —
шумув Дніпро
і крешуть
криги
одна
об одну
і знову
і знову пливуть, —

Весно ж весно!
і знов льодолом.
Весно, весно!
— і знов —
на Дніпрі —
— Розкотилося і
загуло
вулиць міських
попурі.
Радуйся ж, сонце!
Розвівай золоті фейерверки!
Дзвеніть,
голоси!
Згинув!
Зими!
режим!
Весна
влаштовує
безплатно для всіх
ГРАНДІОЗНУ
СПАРТАКІАДУ
КРИЖИН!!!

— Як би не чистка, зроду б не став купатися в однім морі з невідповідальними.

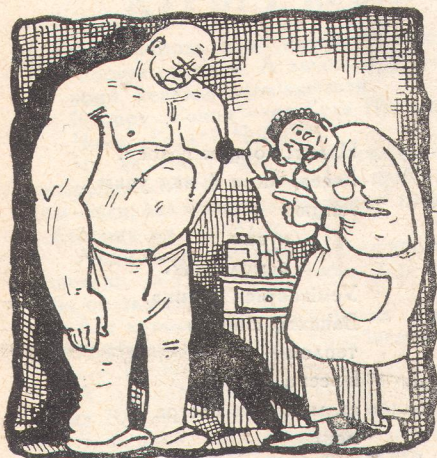

— Чому у вас верхня частина тіла така брудна?
— Та ви ж самі наказали приймати ванну тільки до пояса.

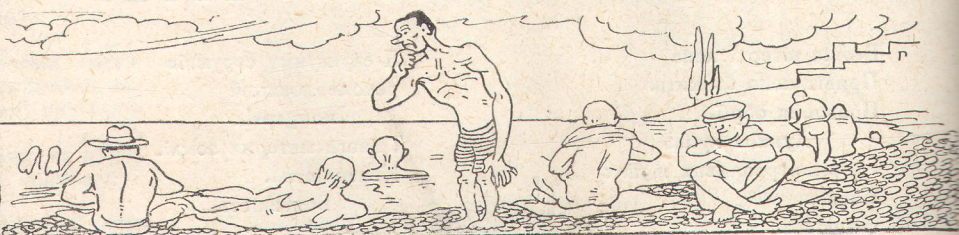

„ОБЕРЕЖНІСТЬ“

— Ну як, набираєте фунти?
— Та ні, знаєте, остерігаюся. Набереш їх, а потім за „обростання“ ще з посади звільнять.

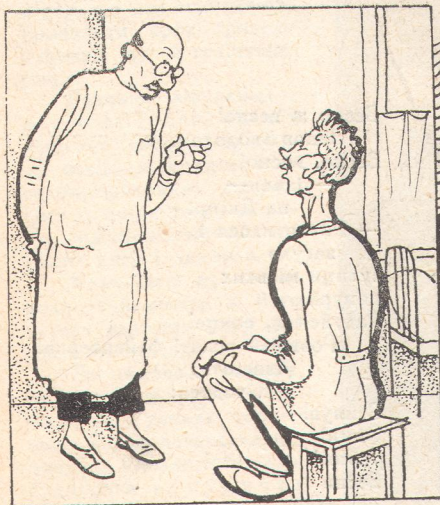

— На що скаржитесь?
— На своє здоров'я: через нього ніяк не можу на курорт потрапити.

НЕПРИЄМНА СИТУАЦІЯ

— От і розберись, де тут директор, а де звичайний робітник. Просто не знаєш, коли яке слово сказати.

— У вас процес. Гадаю, що вам дадуть відпочити не менш, як два місяці.
— Як би ж то! Прокурор он п'ять років вимагає.

— Чому це нас почали краще годувати?
— А це, бачите, до завгоспа дружина приїхала, так він і за кухню не доглядає.

Хто з читачів вигадає найбільш вдалого підпису до цього малюнку — протягом 6-х місяців одержуватиме безкоштовно „Всесвіт“.

МІСЦЕВІ КУРОРТИ

НА РОЗЛОГОМУ просторі України, вкритому лісами й степами, облямованому берегами Чорного й Озівського моря, різних її закутках пороскидані цілющі багатства.

На північному березі Чорного моря лежить Скадівський курорт, на піскових берегах Озівського моря лежить Кирилівка. Самому осередкові України простелилися могутні лісові масиви з Соснівкою, Пушкою Водицею, Славutoю, Бояркою та іншими кліматичними станціями.

З глибоких надрів землі вихоплюються на поверхню цілющі джерела, різноманітні своїми властивостями й багаті своїм складом. Георгіївські сірчані джерела, залізисті Шепетівські, Яхнівські, Березівські мінеральні води та інші вже нині приваблюють до себе хорих і створюють навколо себе нові курорти.

Багато на Україні цінних лікувальних чинників, але їх мало використовують. Мало ще знають за них широкі кола трудящих, мало ще чути їхній голос.

Мало хто знає і про невеличкий курорт на північному березі Чорного моря

Скадовськ

Мало хто знає про ті багатства, що ними він багаті. Розміщений за верстов від Херсона, зв'язаний з ним автомобільним і пароплавним сполученням, Скадовськ являє тихе портове містечко, що лежить у Кіркінатській затоці, захищений від вітрів.

Цілючий пісковий твердий грунт морського неглибокого дна Кіркінатської затоки, на такому віддаленні від берега, не глибше двох аршин, і гарний пляж—ось ті цілющі сили, що ними багаті Скадовськ.

Далеко від берега, на протязі 1—1½ верстви ви йдете по пісковим дном, купаючись у теплих водах Кіркінатської затоки.

Рідко де можна натрапити такі чудові умови, самою природою призначені на те, щоб створити тут першорядний дитячий курорт: тепла, чиста, завжди прозора вода, вільна від хвороботворних течій, хитань температури—вона має до 2% різних со-

лей, серед них не аби яке місце посідають йодисті і бромисті солі.

Рівна морська поверхня відсвітлює багато ультра-фіолетового проміння, що має велику цілющу силу. Як на кількість годин соняшного сяння Скадовськ можна назвати соняшним курортом.

Завдяки географічному положенню Скадовська там не так гаряче як у Криму і постійні помірковані вітри роблять перебування в ньому особливо приемним.

Курорт Скадовськ перейшов цього року під оруду Українського Курортного Управління. Вже розпочали свою діяльність морський ванний будинок, поліклініка, гостиниця, ресторан, електро-лікувальний кабінет. Скадовськ розпочинає нове життя і незабаром на його пляжі залунають численні дитячі голоси, сповіщаючи про новий дитячий курорт, про приморську лікарню України.

Вкупі з Скадовськом прокидаються із столітнього сну, переступають поріг нового життя наші українські

Лісові курорти

У південно-західній частині України, на великих просторах Київської, Волинської, Шепетівської округ простяглися могутні масиви соснових лісів, займаючи площу понад 50 тис. десятин.

Різноманітність місцевості, сполучення розкішної зелени і водних просторів, м'який рівний клімат приваблюють сюди щороку тисячі людей. Кліматична цінність цих

лісових масивів досить значна. Це кращі місця для лікування туберкульозних. Коли на південному березі Криму, на Чорноморському узбережжі, в Сухумі літня спека виснажує хорих, то тут лікує їх чисте вохке повітря, насичене озоном, рівна температура, постійна прохолода і невеличкий вітерець.

Всім відомо, що сухотникам влітку не можна їхати до Криму, всім відомо, як мало в нас місцевостей, де в літні місяці можуть лікуватися хорі на сухоти. Пушка водиця і Боярка в околицях Київ, Соснівка в околицях Черкас і Славута коло

На слав'янському курорті

Шепетівки—це нові лісові курорти України. Там відкриваються санаторії, поліклініки, лікарні, там повстають курортні центри і соснові ліси буде використано для лікування хворих на сухоти.

Багато чудових місцевостей є на Київщині—Терново на високому березі Десни, Конча Заспа на Дніпрі, Межигір'я, Ворзель, Буча, Микольська пустиня та інші. Всі ці лісові кліматичні станції немов сама природа призначила на те, щоб лікувати хворих на сухоти.

Крім Скадовська і лісових кліматичних станцій, крім Кирилівки коло Мелітополя на березі Озівського моря, куди з'їздяться щороку тисячі хворих, щоб лікуватися морськими ваннами, чудовими морськими купаннями й лікувальними грязями, є ще на Україні курорти з

Мінеральними джерелами

Недалеко берегів Озівського моря, за 60 верств від Мелітополя є могутнє сірчане джерело, що дає щодня щось біля 300 тис. літрів цілющої води.

Своїми сірчаними солями вона являє собою величезну цінність, перевищуючи з цього погляду знамениті Піренейські

В славіанському бору

джерела в Франції—тон, Барез та інші.

Сорок років існує Георгіївські води і тепер стверджено їхню цілющу силу.

В невеличкому Георгіївці стоїть якийсь одинцем цей український гігант, що його соку цілющу силу дослідження.

Вкупі з водою із землі виходить горючий газ—метан, що його використовують для нагрівання води. Цінна складом вода і даремне паливо—це дві дуже цінні властивості, що забезпечують Георгіївці її багате майбутнє.

І нарешті коло столиці України, під самим Харковом хутко росте новий курорт—Березівські мінеральні води. Ще недавно глухий закуток перетворюється він тепер у впоряджену лікувальну місцевість.

Там збудовано новий санаторій, організовано лікувальну установу, туди з'їздяться хворі на шлунок, кишки, обмін речовин тощо. Росте курорт, розходяться далеко про нього чутки, забезпечуючи йому дальший розвиток і розквіт.

Ростуть місцеві курорти, виходять на поверхню цілющі багатства, виростають нові могутні ремонтні майстерні здоров'я трудящих.

В. Альперов

МІСЦЯ НА ВСІ КУРОРТИ УКРАЇНИ

Продаються в Українському Курортному Управлінні

(Харків Гораїнівський пров. № 4)

та в окружних відділах Наркомздоров'я і в філіях Українського Червоного Хреста

ФОТО-ХИМ-ТРЕСТ

Москва, Рождественка, 5

Телеф. №№ 5-07-50, 5-64-58 и 81-17

ЛУЧШИЕ:

ФОТО

- ПЛАСТИНКИ
- БУМАГА
- ПРИНАДЛЕЖНОСТИ
- ХИМИКАЛИИ

КУРОРТНИЙ СПРАВОЧНИК

Розцінка вартости місць на курортах УСРР в сезон 1929 р.

НАЙМЕНУВАННЯ КУРОРТІВ	Термін функціонування	Ціна на місяць *)		
		I кат.	II кат.	III кат.
О д е с а:				
Одеса—Куяльник-Лиман гряз.	З 16-V по 30-IX	138	144	200
„ Хаджибейськ, гряз.	„	138	144	200
„ Холодна Балка—гряз.	„	138	144	200
„ Люстдорф—дитяч.	„	96	114	—
„ Лермонтівськ. Інст. фіз. мет. лік.	Цілий рік	138	156	200
„ Аркадія—клімат. санатор.	З 16-V по 3(-IX	132	144	200
Слав'янське—гряз.	„	138	144	200
Бердянське	„	138	144	200
Гопри	„	120	126	144
Миргород	„	120	126	144

Примітки: За ціну першої категорії—місце продається:

а) установам та організаціям за угодами при оренді не менш як 20 ліжко-днів з умовою оренди цих ліжок на весь сезон рівними частинами що-місяця;

б) робітникам од варстату, селянам од сохи, військовим, інвалідам, що перебувають на соціальному забезпеченні, членам союзу Медсантруд і членам ВКП(б)—одиначкам, що не одержують партмаксимуму і їдуть за свій кошт.

За ціну другої категорії місця продається: членам профсоюзів та особам, прирівненим до них, а також членам родин перелічених категорій, що перебувають на їхньому утриманні.

За ціну третьої категорії—іншим громадянам.

Курсове лікування

Хорі, що не потребують санаторного режиму, можуть їхати на курорт, як амбулаторні хорі.

Для них установлено спеціальне курсове лікування, куди входить лікарське обслуговування й догляд: лабораторні аналізи, лікувальні процедури за призначенням лікарів поліклініки.

Що до часу приймання ванн та інших процедур, то курсових хорих прирівнено до санаторних хорих.

Для зручності амбулаторних хорих заведено систему попереднього продажу абонементів курсового лікування. Вони забезпечують хорошему потрібну йому кількість процедур і відповідний лікарський догляд через курортні поліклініки.

На курортах відкрито пансіони, готелі й дачі для амбулаторних хорих. В них здається окремі номери й кімнати поденно, помісячно і на весь сезон. Розцінка на номери в готелях хитається від 1 крб. 50 коп. до 3—4 крб. на добу в залежності від розміру номера, ступеня його опорядження, вигід, часу сезону. Ціни на номери далеко нижчі в травні, червні й вересні.

Вартість кімнат на дачах хитається від 15 крб. до 80 на місяць в залежності від розміру, ступеня їхнього опорядження й часу сезону.

Членам профсоюзів кімнати продається за пільгові ціни. В травні, червні й вересні дається знижка.

На курортах, для амбулаторних хорих здебільшого в лікувально-дієтичне харчування в спеціальних їдальнях, що знаходяться під доглядом лікаря. Харчування коштує від 40 крб. до 50 крб. на місяць.

Вартість курсового лікування (від 30 до 35 днів)

Т Е Р М І Н	Одеса, Слав'янське і Бердянське				Гопри—Миргород			
	Ропний курс	Загальн. грязев.	Місцевий грязев.	Гінекологічний	Ропний курс	Загальн. грязев.	Мінеральний курс	Торф'яно-мінеральний курс
Членам профсоюзів								
З 16-V по 10-VI	36 крб.	52	44	52	45	58.25	32	48
„ 11-VI по 15-VIII	46 „	64	56	64	57.50	71.25	32	48
„ 16-VIII по 30-IX	36 „	52	44	52	45	58.25	32	48
Для організацій								
На весь сезон	40 „	60	50	60	—	52.50	—	—
Для нечленів союзів								
З 16-V по 10-VI	52 „	68	60	68	65	85.—	40	62
„ 11-VI по 15-VIII	64 „	84	78	84	80	105.—	40	62
„ 16-VIII по 10 IX	52 „	68	60	68	65	85.—	40	62

Ціна 15 коп.

Н. К. О. З.

УКРКУРУПР

МИРГОРОД-КУРОРТ

„МИРРАД“

МІНЕРАЛЬНА ВОДА
РАДІОАКТИВНОГО ДЖЕРЕЛА

ВЖИВАЄТЬСЯ ПРИ:

ХВОРОБАХ ХАРЧОВАРИХ
(ПИЩЕВАРИТЕЛЬНЫХ) ::
ОРГАНІВ, ЗАТЯЖНИХ ТА
ХРОНІЧНИХ КАТАРАХ
І НЕВРОЗАХ ШЛУНКА
ТА КИШОК, ХВОРОБАХ
ВИМІНУ РЕЧОВИН (ОБМЕНА
ВЕЩЕСТВ), ПОДАГРЫ, КАТА-
РАЛЬНИХ ЗАХВОРУВАН-
НЯХ ЖОВЧНИХ ХОДІВ
:: :: ТА ІНШЕ. :: ::

ЦЕНТРАЛЬНИЙ СКЛЕП

М. ХАРКІВ **УКРКУРУПР**

Горятинський пров., № 4.